

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (ECONOMICS)
EXAMINATION: MAY – 2026
SECOND SEMESTER

Subject: Economics of Growth & Development (ECOMJC-201)

Date: 07/05/2026

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

1. Describe the economic and non-economic factors affecting the process of economic development
2. Describe the components and measurement of human development
3. Describe the theory of stages of economic development propounded by Rostow
4. Discuss the theory of circular causation propounded by Myrdal
5. Explain the theory of unlimited supply of labour propounded by Arthur Lewis
6. Describe the theory of technical dualism propounded by Higgins

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

1. Discuss in detail the causes and consequences of poverty in developing countries
2. Describe in detail the causes and effects of economic inequality in developing countries
3. Describe in detail the causes of and measures for unemployment in India
4. Describe critically the characteristics of developed economies
5. Discuss the significance of Harrod and Domar Model
6. Explain critically the big push theory propounded by Rodan

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

१. आर्थिक विकासाच्या प्रक्रियेवर परिणाम करणारे आर्थिक आणि गैर-आर्थिक घटकांचे वर्णन करा
२. मानवी विकासाचे घटक आणि मापन यांचे वर्णन करा.
३. रोस्टो यांनी मांडलेल्या आर्थिक विकासाच्या टप्प्यांच्या सिद्धांताचे वर्णन करा.
४. मिर्दाल यांनी मांडलेल्या वर्तुळाकार कार्यकारणभावाच्या सिद्धांताची चर्चा करा.
५. आर्थर लुईस यांनी मांडलेल्या अमर्यादित श्रम पुरवठ्याच्या सिद्धांताचे स्पष्टीकरण द्या.
६. हिगिन्स यांनी मांडलेल्या तांत्रिक द्वैतवादाच्या सिद्धांताचे वर्णन करा.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

१. विकसनशील देशांमध्ये गरिबीची कारणे आणि परिणामांची तपशीलवार चर्चा करा.
२. विकसनशील देशांमध्ये आर्थिक विषमतेची कारणे आणि परिणामांची तपशीलवार चर्चा करा.
३. भारतातील बेरोजगारीसाठीचे कारणे सांगून त्यावरील उपाययोजनांचे तपशीलवार चर्चा करा.
४. विकसित अर्थव्यवस्थांची वैशिष्ट्ये टिकात्मकरीत्या स्पष्ट करा.
५. हॅरोड आणि डोमर प्रतिमानाचे महत्त्व सांगा.
६. रोडान यांनी मांडलेला मोठा धक्का सिद्धांत टिकात्मकरीत्या वर्णन करा.